

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»
Факультет повітряного транспорту та комп'ютерних технологій
Кафедра менеджменту та логістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
к.е.н. Н.В. Смирнова

«_____» _____ 2022 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЮ
«БАКАЛАВР»

Тема: «УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА»

Розробив

М.Р. Синиця

Керівник

к.е.н. Л.Ф. Іщенко

Консультанти з розділів:

Охорона праці

Т.І. Сергєєва

Нормоконтролер

к.е.н. Н.В. Смирнова

Кривий Ріг – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Факультет повітряного транспорту та комп'ютерних технологій
Кафедра менеджменту та логістики

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент транспорту та логістики»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
к.е.н. Н.В. Смирнова

«___» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу

СИНІЦІ МАРИНИ РУСЛАНІВНИ

1. Тема роботи: «Управління фінансовими потоками підприємства»

Затверджена наказом начальника коледжу від «___» _____ 2022 р. № ____/ст.

2. Термін виконання роботи: з «18» квітня 2022 р. до «17» червня 2022 р.

3. Вихідні данні до роботи: фінансова та статистична звітність КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

4. Зміст роботи:

1. Застосування методик аналізу грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств
2. Оцінка фінансового стану КП «Міжнародний аеропорт Одеса»
3. Рекомендації щодо підвищення ефективності управління фінансовими потоками КП «Міжнародний аеропорт Одеса»
4. Охорона праці

5. Перелік графічного матеріалу: електронна версія доповіді та презентація.

6. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона праці	Т.І. Сергєєва		

7. Дата видачі завдання «15» квітня 2022 р.

Керівник роботи _____
(підпис)

к.е.н. Л.Ф. Іщенко

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

М.Р. Синиця

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Найменування етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Виконання 1 розділу дипломної роботи	18.04.2022	
2.	Виконання 2 розділу дипломної роботи	02.05.2022	
3.	Виконання 3 розділу дипломної роботи	16.05.2022	
4.	Виконання 4 розділу дипломної роботи з охорони праці	30.05.2022	
5.	Оформлення дипломної роботи, нормоконтроль	06.06.2022	
6.	Подання на кафедру дипломної роботи. Усунення недоліків.	10.06.2022	
7.	Підготовка матеріалів до презентації	17.06.2022	

Студент-дипломник _____
(підпис)

М.Р. Синиця

Керівник роботи _____
(підпис)

к.е.н. Л.Ф. Іщенко

РЕФЕРАТ

Бакалаврська дипломна робота: 55 с., 8 табл., 14 рис., 21 джерело.

ФІНАНСОВІ ПОТОКИ, ГРОШОВИЙ ПОТІК, ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ, АЕРОПОРТ, МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ.

Об'єкт дослідження – фінансові потоки.

Мета роботи – дослідження методологічних основ аналізу управління фінансовими потоками підприємства.

Завдання роботи:

- розглянути теоретичні основи застосування методик аналізу грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств;
- провести оцінку фінансового стану КП «Міжнародний аеропорт Одеса»;
- довести, що може виступати методом оптимізації грошових потоків;
- розглянути питання охорони праці на підприємстві.

Методи дослідження: теоретичною і методичною основою дослідження стала система загальнонаукових і спеціальних методів, що включають діалектичний метод наукового пізнання, сучасної економічної теорії, теорії менеджменту, теорії організації та загальної теорії систем, еволюційної теорії фірми, теорії інформації і комунікації, що забезпечило системний підхід до досліджуваної проблематики.

Положення, що виносяться на захист: створення системи моніторингу управління фінансовими потоками підприємства.

Рекомендації щодо використання роботи: отримані результати пропонується використовувати в діяльності КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Висновки та пропозиції щодо розвитку об'єкта дослідження й доцільність продовження досліджень: сформована система моніторингу підвищить ефективність управління фінансовими потоками КП «Міжнародний аеропорт Одеса», що призведе до підвищення вхідних фінансових потоків і контролю над вихідними фінансовими потоками.

.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ	8
1.1. Теоретичні основи оцінки грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств	8
1.2. Інформаційна складова визначення фінансового стану підприємства в контексті управління грошовими потоками	14
1.3. Аналіз методів оцінки фінансових потоків підприємств	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ ОДЕСА»	27
2.1 Стан та перспективи розвитку КП «Міжнародний аеропорт Одеса»	27
2.2. Аналіз грошових потоків аеропорту	30
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ ОДЕСА»	34
3.1. Умови створення системи моніторингу управління фінансовими потоками	34
3.2. Оцінка ефективності впровадження системи моніторингу управління фінансовими потоками	41
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	45
4.1. Охорона праці в фінансовому відділі підприємства	45
4.2. Санітарно-гігієнічні заходи на підприємстві	49
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ВСТУП

Розвиток фінансової діяльності підприємства сприяє пошуку додаткових джерел фінансування з обґрунтуванням розміру та структури залучених коштів (грошових потоків). При цьому фінансове становище багатьох підприємств є нестабільним, виникають проблеми з невизначеністю у бізнес-партнерів, у правовій базі, фінансово-економічній політиці держави, а отже і в перспективі суб'єкта господарювання.

Для отримання кваліфікованої оцінки господарської діяльності власники та менеджери все частіше звертаються до аналітичних розрахунків, особливо до фінансового аналізу, який дозволяє зробити висновок про достатність платіжних засобів, співвідношення власних і позикових коштів, оборотності капіталу та причини його змін.

Таким чином, існує потреба в надійному управлінні підприємством, яке може забезпечити фінансовий аналіз як частину системи управління фінансовими потоками підприємства.

Проте, в сучасних умовах виникає потреба в розробці унікальної методології управління грошовими потоками підприємства.

Метою дипломної роботи є дослідження методологічних основ аналізу фінансових потоків підприємства з позицій управління.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з діагностикою фінансового стану підприємства та ефективності його господарської діяльності.

Відповідно до мети роботи були поставлені такі завдання:

- розглянути теоретичні основи застосування методик аналізу грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств;
- провести оцінку фінансового стану КП «Міжнародний аеропорт Одеса»;
- довести, що моніторинг може виступати методом оптимізації грошових потоків;

- розглянути питання охорони праці на підприємстві.

Інформаційною основою оцінки підприємства були звіти КП «Міжнародний аеропорт Одеса» за 2017 – 2019 роки (форма № 1 «Баланс», № 2 «Звіт про фінансові результати») – бухгалтерські документи, довідкові дані, документи планово-фінансового відділу

РОЗДІЛ 1

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Теоретичні основи оцінки грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств

Фінанси підприємства як складова фінансової системи займають чільне місце в структурі фінансових відносин підприємства. Вони діють у сфері суспільного виробництва, де валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід - основні джерела фінансування. Тому, стан фінансів підприємства залежить від здатності задовольняти соціальні потреби, фінансової стабільності країни.

Сьогодні грошові потоки є невід'ємною частиною розвитку фінансування підприємств і оцінкою його фінансового стану.

Важливість фінансового менеджменту підприємств полягає в організації фінансової роботи, що дозволяє залучати додаткові грошові потоки та проводити якісну оцінку фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, тобто, грошових потоків від цих видів діяльності. Тому, на нього впливають усі ці види діяльності підприємства.

Розглянемо ближче визначення понять «грошові потоки» та «фінансовий результат», табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Визначення категорії «грошовий потік» і «фінансовий результат»

№з/п	Визначення	Автор
1	Грошові потоки підприємства є рухом (притоки і відтоки) грошових коштів на розрахунковому, валютному, інших рахунках і в касі підприємства у процесі його господарської діяльності, в сукупності складаючи його грошовий оборот.	Ковда Н.І. [1]
2	Метою управління грошовими потоками є забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства	І.О. Бланк [2]
3	Фінансові потоки несуть у собі, як правильно визначає у собі багатий масив інформації, використання якої дозволяє приймати обґрунтовані рішення	А.В. Бабенко [3]
5	Фінансовий результат – це приріст або зменшення вартості власного капіталу підприємства, який виник в процесі його господарської діяльності за звітний період	А.М. Турило [4]
6	Загальний фінансовий результат, створений підприємством, визначається як сума фінансового результату від звичайної та надзвичайної діяльності до оподаткування та нарахованих відсотків за кредит	Івахненко В.М. [5]
7	Фінансовий результат звітного періоду визначають шляхом зіставлення рахунків класу 9 і класу 7, тобто доходів звітного періоду з витратами, які були здійснені для одержання цих доходів. Вони відображаються в обліку та звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і списання грошей	Відповідно до положень бухгалтерського обліку,
8	Результат фінансовий - різниця між доходами та витратами підприємства за певний час.	Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств

Примітка: систематизовано автором

Отже, з таблиці 1.1 випливає, що грошові потоки впливають на загальний фінансовий результат підприємства та на його фінансовий стан. Вони взаємопов'язані і мають прямо пропорційний зв'язок: чим краще фінансові показники підприємства, тим стабільніше його фінансове становище. Тому, для визначення грошових потоків підприємства проводиться аналіз фінансового стану - він є частиною загального аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з двох взаємопов'язаних частин:

- фінансового аналізу;
- аналіз управління.

Аналіз фінансового стану є пріоритетним, оскільки попередня оцінка

діяльності підприємства відповідно до вимог керівництва дає можливість:

- сформувати оптимальну структуру підприємства;
- визначити найбільш ефективні способи використання ресурсів (фінансових потоків);
- забезпечити поточні рахунки;
- розробити мінімальну суму, необхідну для погашення поточних зобов'язань, розробити комплекс заходів щодо запобігання збиткам.

Метою аналізу грошових потоків підприємства є систематизація та комплексна оцінка фінансового стану підприємства з використанням різноманітних методів, прийомів і методів аналізу, що дозволить критично оцінити фінансові результати в статичній та динамічній формі за певний період і динаміку, що, у свою чергу, дозволить виявити «болючі точки» у фінансовій діяльності та шляхи більш ефективного використання коштів, їх раціонального розподілу.

Відповідно, цілями аналізу грошових потоків підприємства є:

- своєчасна та об'єктивна діагностика грошових потоків підприємства;
- пошук резервів грошових потоків для покращення фінансового стану підприємства, його платоспроможності та фінансової стійкості;
- розроблення конкретних заходів для ефективнішого використання грошових потоків та зміцнення фінансового стану підприємства.

Розглянемо більш детально склад і структуру грошових потоків, рис. 1.1.

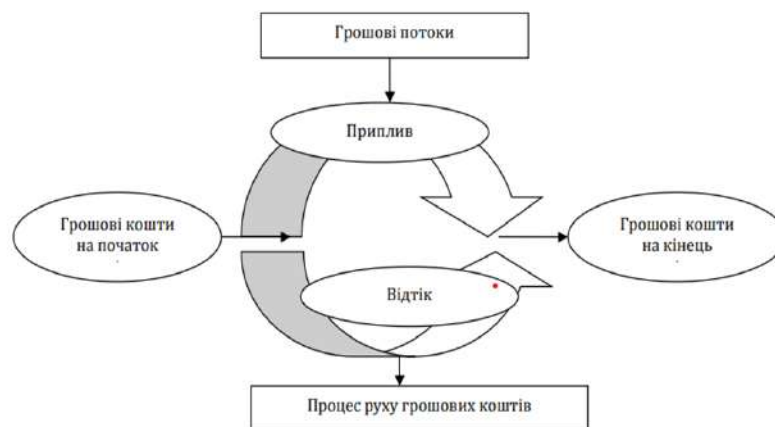

Рис. 1.1 – Складові поняття «грошовий потік»

Джерело: [2]

Єдиного підходу до формування класифікації серед науковців немає, тому що ознаки грошових потоків, за допомогою яких вони розподіляються – різні. Проте, тенденції досліджень різних авторів за певними ознаками схожі незважаючи на деякі відмінності та різні оцінки.

Так, відповідно до форми №1 «Баланс», грошові потоки можна розподілити наступним чином, рис. 1.2.

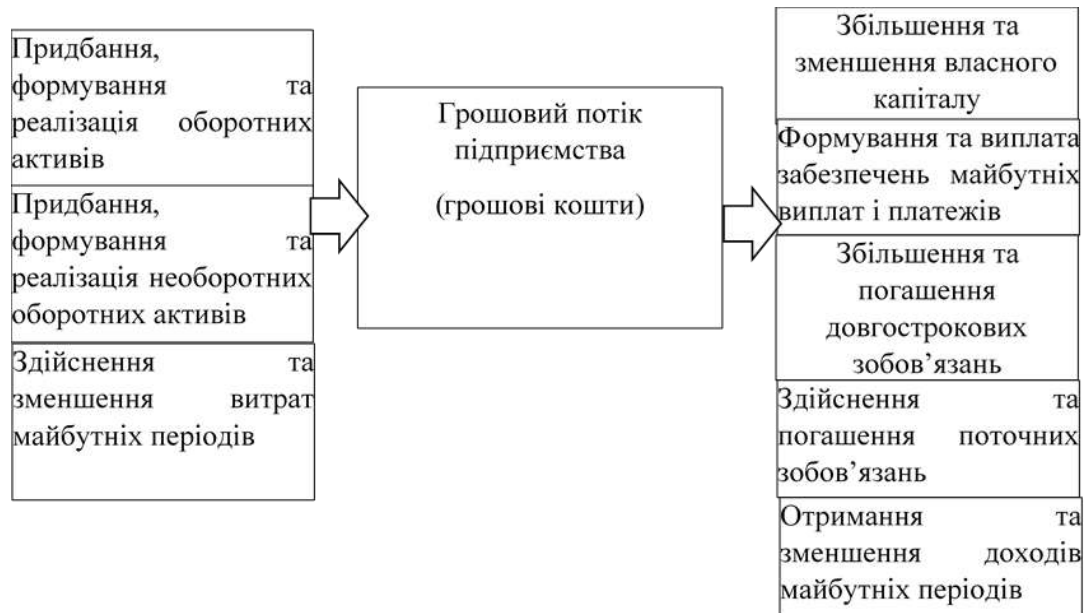

Рис. 1.2 – Класифікація грошових потоків підприємства

Джерело: [6]

Отже, завдання оцінки грошових потоків підприємства вирішуються в рамках визначення фінансового стану підприємства та в рамках таких видів досліджень :

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- вивчення ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- оцінка придбання, формування та реалізації оборотних, необоротних активів та витрат майбутніх періодів підприємства;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості підприємства;

Всі вище зазначені задачі повинна вирішувати фінансова служба

підприємства, або планово-фінансовий відділ, з врахуванням факторів зовнішнього середовища.

Рис. 1.3 – Схема системи управління грошовими потоками підприємства

Джерело: [7]

Отже, при аналізі грошових потоків в рамках визначення фінансового стану підприємства необхідно дотримуватися таких принципів:

- відповідність результатів і методів аналізу державній, економічній, соціальній, міжнародній політиці та законодавству України;
- науковий характер дослідження;
- складність аналізу;
- системні підходи у вивченні об'єктів аналізу;
- аналіз повинен бути об'єктивним, конкретним і точним, тобто ґрунтуватися на достовірній, перевіреній інформації та реально відображати результати діяльності компанії;
- аналіз повинен бути ефективним і впливати на господарську діяльність підприємства.

Для підвищення ефективності виробництва в аналізі має брати участь широке коло працівників.

Крім наведеного вище аналізу фінансового стану підприємства, необхідні витрати на такі види ресурсів, рис. 1.4.

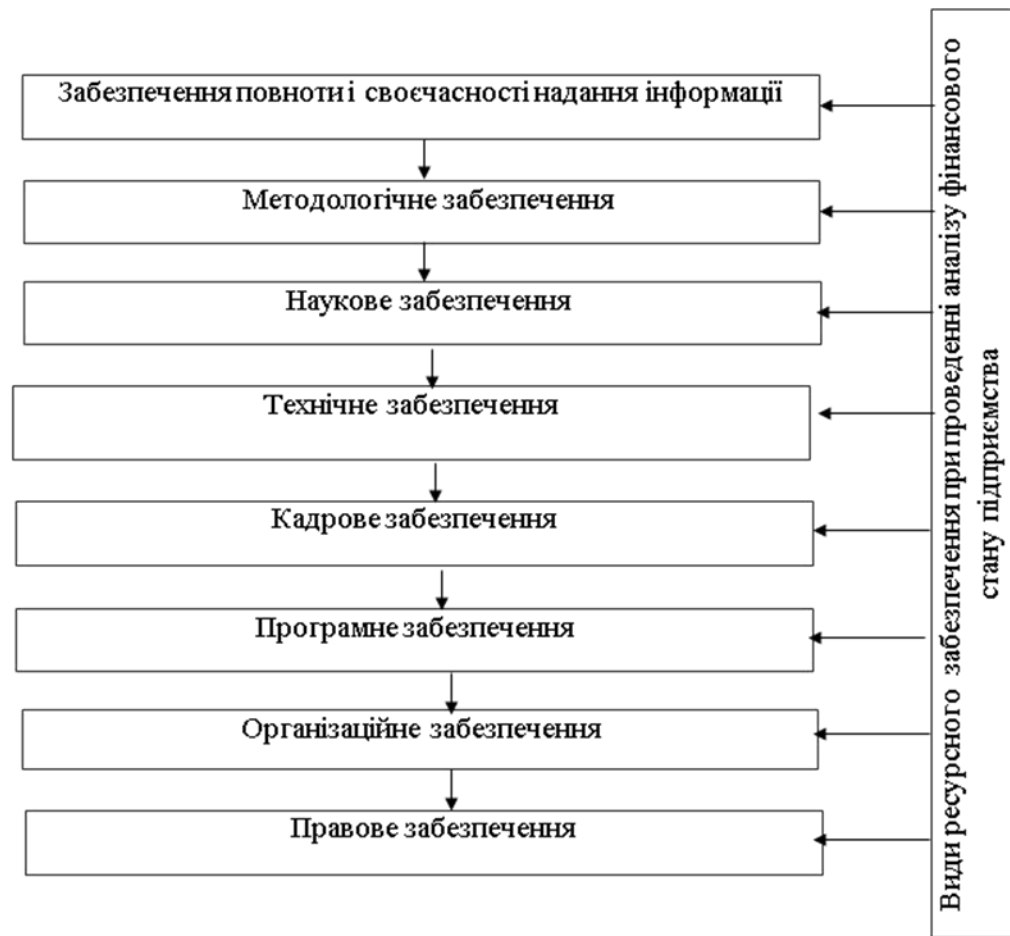

Рис. 1.4 – Види забезпечення при проведенні оцінки грошових потоків в рамках фінансового стану підприємства.

Джерело: [8]

Перш за все, для аналізу фінансового стану підприємства необхідно забезпечити своєчасність інформації. Методичне забезпечення включає цілий комплекс методів і прийомів аналізу, його складових. Методичне забезпечення має базуватися на теоретичній основі, яка включає наукові підходи та принципи (системність, адекватність).

Технічне забезпечення складається з роботи технічних засобів (пристроїв) для аналізу фінансового стану підприємства. Програмне забезпечення включає роботу з EXEL, 1С:«Бухгалтерія», додатків. З методологічного, технічного та програмного забезпечення витікає потреба в кадрах, тобто забезпечення кваліфікованим персоналом, який має міцну теоретичну базу та вміння працювати

з додатками. З точки зору організаційного забезпечення, це означає організацію всіх економічних служб підприємства та прийняття доцільних рішень щодо майбутньої діяльності компанії, з використанням правового супроводу.

Отже, підсумовуючи все вище сказане, слід виділити наступні основні положення аналізу грошових потоків в рамках оцінки фінансового стану підприємства:

1. Прямо пропорційна залежність між грошовими потоками підприємства та його фінансовим станом: чим кращі показники управління грошовими потоками підприємства, тим стабільніше його фінансове становище.

2. Аналіз фінансового стану підприємства потребує таких видів підтримки: науково-технічного, методичного, кадрового та юридичного. Але незважаючи на пріоритетність використання кожного з видів безпеки, на першому плані стоїть своєчасність інформації. Інформаційну складову аналізу фінансового стану підприємства автор розгляне більш детально в наступному підрозділі.

1.2 Інформаційна складова визначення фінансового стану підприємства в контексті управління грошовими потоками

Так, як інформація є основним ресурсом у виробничо-господарській діяльності підприємства, робота з інформацією, вміння її продуктивно використовувати - головна умова успіху будь-якої діяльності, зокрема і оцінки управління грошовими потоками.

На думку Бабенко А.В., розглядаючи грошові потоки слід підходить до визначення поняття з інформаційних позицій, так як вони несуть у собі багатий масив інформації, використання якої дозволяє приймати зважені рішення. З інформаційного змісту грошового потоку можна вести оперативний облік щодо:

- видів коштів для реалізації фінансових зобов'язань;
- форми оплати, що використовуються при реалізації фінансових зобов'язань;
- валюти, що використовуються при реалізації фінансових зобов'язань;

- періоду часу, протягом якого здійснюється фінансова операція;
- джерела припливу та відтоку; цілі використання фінансових ресурсів;
- ступеню участі підрозділів компанії у створенні вхідних і вихідних грошових потоків.

Основною властивістю інформації є її здатність до необмеженого відтворення, але з втратою вихідних властивостей. Щодо економіки, особливо економічної теорії, то варто згадати поняття конфлікту інтересів, де висвітлюються основні питання використання інформації для визначення фінансового стану підприємства.

Враховуючи цю концепцію, можна стверджувати, що вона відображає базові установки різних інтересів та рівнів поінформованості власників, інвесторів, кредиторів та менеджерів у процесі управління. Автори цієї концепції, не змінюючи принципової сутності компромісної концепції, значно розширили її практичне використання [1].

Складовими цієї концепції є теорія асиметричної інформації, теорія сигналів, теорія вартості відстеження, тощо. Теорія асиметричної інформації заснована на передбачуваній недосконалості ринку. Реальний ринок надає учасникам недостатню інформацію про перспективи розвитку бізнесу. Асиметрія проявляється в тому, що керівники компаній мають найбільш достовірну інформацію від інвесторів і кредиторів, рис. 1.5.

Рис. 1.5 – Користувачі інформації про фінансовий стан підприємства

Примітка: розроблено автором

Користувачами інформації про фінансовий стан підприємства можуть бути будь-хто з перелічених на риз 1.5, проте, користувачами інформації про грошові потоки інформації – тільки керівництво і працівники підприємства.

Так, враховуючи закритість інформації щодо грошових потоків, розглянемо симетричну теорію, в основі якої лежить теорія асиметричної інформації. Вона базується на припущенні, що ринок капіталу, виходячи з поведінки менеджерів, посиляє відповідні сигнали інвесторам і кредиторам про перспективи розвитку бізнесу.

На відмінну від симетричної теорія, теорія відстеження витрат («теорія контролю витрат») базується на різних інтересах та рівнях поінформованості власників бізнесу та кредиторів. Кредитори вимагають власного контролю за ефективністю використання капіталу для забезпечення його повернення. Витрати включаються до сплачених компанією відсотків. За рахунок витрат із зростанням частки позикового капіталу зростає середньозважена вартість капіталу, а отже, зменшується ринкова вартість підприємства.

З урахуванням цих теорій основним критерієм визначення теорії управління грошових потоків є теорія відстеження витрат.

При моніторингу процесу обробки корисної інформації дані проходять три етапи відбору:

- фізично, у поєднанні з реальною можливістю її спостереження та обробки;
- семантично, завдяки прийнятим договорам і стандартам знаків, кодів, термінів;
- прагматичний, який оцінює корисність і потребу в даних.

Економічну інформацію в корпоративній базі даних зазвичай поділяють на два найважливіші класи: умовно-постійні та змінні дані:

1. Умовно-постійні дані або константи – це величини, які зберігають однакове значення в процесі їх вивчення та застосування. Це стандарти та норми,

характеристики матеріалів, виробів та обладнання, ціни на виконувані роботи, виробничі потужності підприємства на окремі види робіт тощо.

2. Змінні включають змінні, які отримують різні значення в процесі їх дослідження. Вони не мають однакової числової однозначності, але кожен з них характеризує якусь сторону процесу чи явища. Це може бути виробництво цехів і підприємств в цілому на певну дату, надходження сировини від постачальників на склад підприємства, доставка готової продукції споживачам, наявність запасів матеріально-технічних ресурсів і готової продукції. продуктів., поточна робота за датами спостережень, тощо. Змінні дані використовуються для оперативного планування та управління. Після обробки та розрахунку вони видаляються з ділової документації і зазвичай переносяться в базу даних, оскільки швидке повторення ситуацій, в яких вони можуть бути корисними, малоймовірні. Інформація, що зберігається в базі даних, потрібна для фінансового аналізу.

Т.І. Шкарабан зазначив, що фінансовий аналіз є важливим елементом фінансового менеджменту та аудиту. Усі користувачі результатів фінансового аналізу використовують їх при прийнятті рішень для оптимізації своїх інтересів [10].

У процесі вдосконалення фінансового аналізу виявляються важливі умови, що підвищують відповідно динаміку економічної діяльності, процес залучення капіталу з використанням для цієї мети інформації, створеної в системі бухгалтерського обліку, активів, капіталу, витрат і результатів, а також грошових потоків [11].

За результатами опитування обліково-економічного персоналу 110-ти підприємств встановлено, що вони розраховують показники аналізу оцінки грошових потоків для наступних цілей, рис. 1.6.

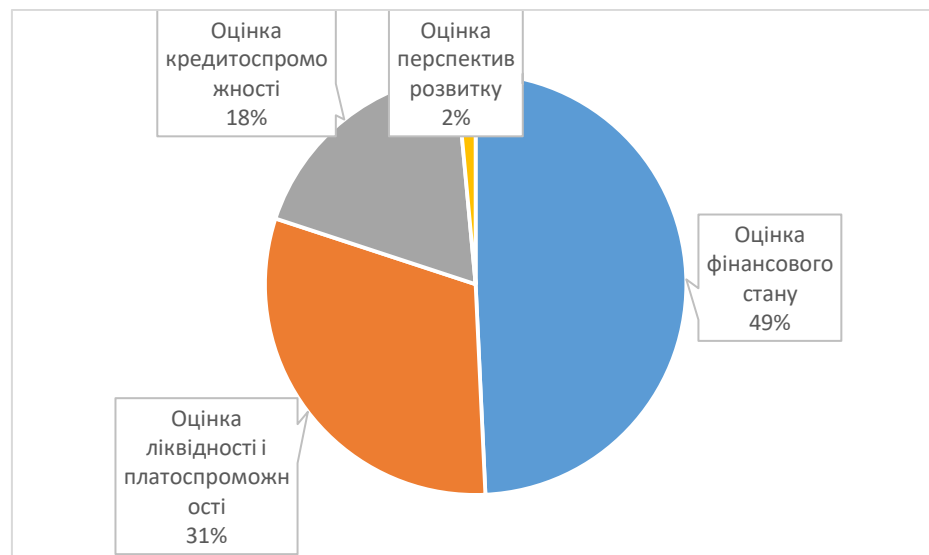

Рис. 1.6 – Визначення мети оцінки грошових потоків підприємства

Джерело: [12]

Таким чином, більшість з них (49%, 31%) аналізують грошові потоки для оцінки фінансової ситуації з метою оцінки фінансового стану, ліквідності та платоспроможності. Лише 18% підприємств використовують грошові потоки для оцінки кредитоспроможності, а 2% для оцінки перспектив розвитку.

Проте, слід відмітити ряд недоліків визначення фінансових потоків на практиці управління:

- їх вузькопредметне визначення;
- не збалансованість інформаційних показників на різних підприємствах.

Тому, подальшого дослідження потребує визначення методик аналізу фінансового потоків в діяльності підприємств.

1.3 Аналіз методів оцінки фінансових потоків підприємств

Кожен аналітичний процес має виконуватися відповідно до єдиної затвердженої методології, яка дає повний і порівняльний висновок про фінансовий стан підприємства, який досліджується. Відповідно, слід зазначити, що більшість вчених, особливо Є.П. Кожанова, М.Я. Коробов, Г.О. Крамаренко,

Л.А. Лахтіонова, А.М. Литовська, Є.В. Мних, В.В. Осмоловський, П.І. Попович, Г.К. Прибіткова, Н.В. Тарасенко, Л.Н. Чечевіцина основними етапами оцінки грошових потоків визначили оцінку фінансового стану підприємства. Тому, основними показниками є аналіз структури та динаміки балансу активів і пасивів, ліквідності та платоспроможності, грошових потоків, фінансової стійкості, господарської діяльності, ймовірності банкрутства.

Особливою фазою за Н.М. Давиденко є оцінка фінансових потоків на ринку цінних паперів [3], але вона проводиться лише для тих підприємств, акції яких котируються на фондових біржах.

Проте, автори пропонують проводити кожен із етапів на основі розробленої ними методології, яка в кожному з літературних джерел відрізняється за:

- переліком фінансових показників;
- нормативними значеннями фінансових показників.

Найбільша кількість спірних питань при аналізі грошових потоків в оцінці фінансового стану підприємства виникає при аналітичному дослідженні фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.

Вивчення методів аналізу фінансових потоків та фінансового стану різних авторів показує не тільки відсутність єдиної системи показників для визначення ступеня стійкості фінансового стану підприємства, платоспроможності та ліквідності, але й наявність різноманітних назв показників. Адже одні й ті ж показники розраховуються за одним і тим же алгоритмом, мають однакові назви для показників, про те мають різні методики розрахунку.

Зауважимо, що деякі автори пропонують для оцінки грошових потоків при визначенні фінансового стану підприємства розраховувати або недостатню кількість показників (П.Я. Попович), або широкий спектр фінансових показників (В.О. Мец), що не дозволяє скласти цілісне уявлення про фінансовий стан підприємства, фінансові потоки суб'єкта господарювання та сформулювати об'єктивну думку щодо ступеня стабільності його фінансового стану.

Відмінності в назвах, методах розрахунку фінансових показників, значні коливання нормативних значень фінансових показників свідчать про те, що методика аналізу грошових потоків в Україні ще не розроблена.

Погоджуючись з В.В. Ковальовим на підставі невідповідності методології аналізу грошових потоків та фінансового стану, вказують на таке: західний досвід використання індикаторів та їх нормативних значень є без інтерпретації їх використання в українських реаліях. Нині в Україні поширене застосування зарубіжних методів розрахунку фінансових показників. В інших країнах світу методи аналізу фінансової стабільності загалом не здатні належним чином оцінити стан справ в Україні.

Погоджуємося з думкою О.І. Пилипенка, що на сьогодні не існує єдиного способу розрахунку фінансових показників [22], тому необхідно розробити нову унікальну методологію, яка б задовольнила широке коло користувачів. Тим не менш, фінансові показники повинні давати об'єктивну і точну характеристику фінансового стану підприємства, його стабільності; для всіх показників слід наводити числові стандарти ступеня їх змін у просторі та часі.

2. Відсутність системного аналізу фінансового стану підприємства, що не дає можливості побачити зміни фінансового стану чи результатів господарської діяльності та визначити тенденції та структуру таких змін, що, у свою чергу, не є загрозою для підприємства. Вважаємо, що для оцінки ситуації на підприємстві слід використовувати не лише перелік фінансових показників, а й їх систему, на основі якої можна було б створити цілісну картину компанії. Систему показників для оцінки фінансового стану підприємства слід розробляти відповідно до потенційних інтересів кожної з груп користувачів фінансової звітності.

Стандартизований розрахунок найважливіших аналітичних показників дозволить статистичним органам обробляти та узагальнювати інформацію, що надходить, публікуючи її в розрізі підприємств, видів економічної діяльності, а також регіональних та національних.

Існуючий вакуум детальної аналітичної інформації могли б заповнити комерційні організації шляхом публікації тематично структурованих аналітичних звітів на основі стандартизованих показників та іншої інформації [4]. В економічно розвинених країнах проблем з аналітичною базою практично немає – інформаційні агентства публікують величезну кількість аналітичних даних, згрупованих за видами діяльності, підгалузі, групою компаній тощо. [5].

3. Відсутність диференціації нормативних значень показників за видами економічної діяльності. Таку ж думку висловлює Л.А. Банда [11], але лише проф. Г.В. Митрофанов [27] розробив методику оцінки фінансового стану на основі нормативних значень фінансових показників для підприємств машинобудування, легкої та харчової промисловості, транспортних підприємств, які враховують специфіку господарської діяльності кожної групи компаній.

Підтвердженням цих причин неможливості повного застосування методу аналізу фінансового стану є рівень затверджених методичних рекомендацій з аналізу підприємств [13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 23], що виявив їх несумісність і суперечливість.

Майте на увазі, що фінансовий аналіз компанії виконується у визначених сферах. Проте, назви цих напрямків і порядок їх включення до загальної методології фінансового аналізу в кожній із цих рекомендацій відрізняються.

У дипломі представлено чотири нормативно затверджені документи визначення фінансового стану підприємства:

1. Методичні рекомендації щодо аналізу та оцінки фінансового стану підприємств, створених ЦССП України, 2006 р.

2. Наказ 1997 року «Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-економічного стану підприємств і організацій», виданий Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій.

3. Методичні рекомендації щодо складання аудиторського звіту для перевірки відкритих акціонерних товариств та товариств-емітентів облігацій (крім

комерційних банків) підготовлено Аудиторською палатою України, 2001 р.

4. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності господарських товариств та ознак провадження у справі про банкрутство, фіктивне банкрутство або банкрутство, Мінекономіки України, січень 2001 р.

Беручи до уваги всі чотири методи, можна сказати, що:

1. Вони встановлюються різними законодавчими органами;
2. Створення прийомів у різний час: наймолодший спосіб 3, найстаріший спосіб 1.

3. На відміну від перших двох і четвертого методів, третій метод є більш досконалим, оскільки містить не тільки показники, за якими можна аналізувати діяльність компанії, а й процес аналізу.

4. Однак, незважаючи на очевидні переваги методу 3, можна відзначити один з його недоліків – велику кількість аналізованих показників (24).

5. Для всіх чотирьох методів загальні такі показники: поточна платоспроможність, коефіцієнт покриття, коефіцієнт власного капіталу.

6. Для перших трьох методів загальними є такі показники: рентабельність капіталу, аналіз капіталу за показниками (рентабельність власного капіталу, визначення оборотного капіталу та його маневреності), коефіцієнт фінансування;

Відмінність методів першого, другого, четвертого і третього полягає в більш детальному аналізі зобов'язань, дебіторської заборгованості, наголошується норма рентабельності активів, власного капіталу.

Тому, для подальшої оцінки фінансових потоків потрібно виділити показники, що стосуються тільки фінансових потоків, але впливають на фінансовий стан підприємства в цілому.

Показники оцінки фінансових потоків узагальнено згідно приведених методик і згідно робіт [12,13,14]:

1. Коефіцієнт фінансової незалежності;
2. Коефіцієнт фінансової стійкості;

3. Коефіцієнт ліквідності (абсолютна, аварійна, загальна);
3. Коефіцієнт притоку грошових коштів;
4. Коефіцієнт ефективності грошового потоку
5. Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості чистим грошовим потоком
6. Коефіцієнт забезпечення кредиторської заборгованості чистим грошовим потоком

Після визначення методу розрахунку розглянемо порядок розрахунку кожного з них.

Щодо кількості показників, що входять до аналізу ліквідності, та способу їх розрахунку, слід зазначити, що більшість рекомендацій дотримуються однакової процедури розрахунку відповідних показників.

1. Коефіцієнт фінансової незалежності:

$$K_{\phi n} = \frac{BK}{CK} \quad (1.1)$$

де ВК – власний капітал;

СК – сукупний капітал.

Межі показника від 1.

2. Коефіцієнт фінансової стійкості:

$$K_{\phi c} = \frac{BK}{ЗК} = \frac{BK}{ВМ} \quad (1.2)$$

де ВК – власний капітал;

ЗК – залучений капітал;

ВМ – вартість майна.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$K_{al} = \frac{ГК}{КЗ} \quad (1.3)$$

де ГК – грошові кошти;

КЗ – короткострокові зобов'язання.

4. Коефіцієнт притоку грошових коштів:

$$K_3 = \frac{\Gamma_n}{Z_k} \quad (1.4)$$

де Γ_n - грошові надходження;

Z_k - залишок грошових коштів.

5. Коефіцієнт ефективності грошового потоку:

$$K_e = \frac{\Gamma_n}{\Gamma_v} \quad (1.5)$$

де Γ_n – грошови йпотік,

Γ_v – грошові видатки

6. Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості чистим грошовим потоком:

$$K_{dz} = \frac{D_z}{\Gamma_v} \quad (1.6)$$

де D_z – сума дебіторської заборгованості

7. Коефіцієнт забезпечення кредиторської заборгованості чистим грошовим потоком

$$K_{kz} = \frac{K_{kz}}{ЧГП} \quad (1.7)$$

де K_{kz} – коефіцієнт кредиторської заборгованості;

ЧГП – чистий грошовий потік.

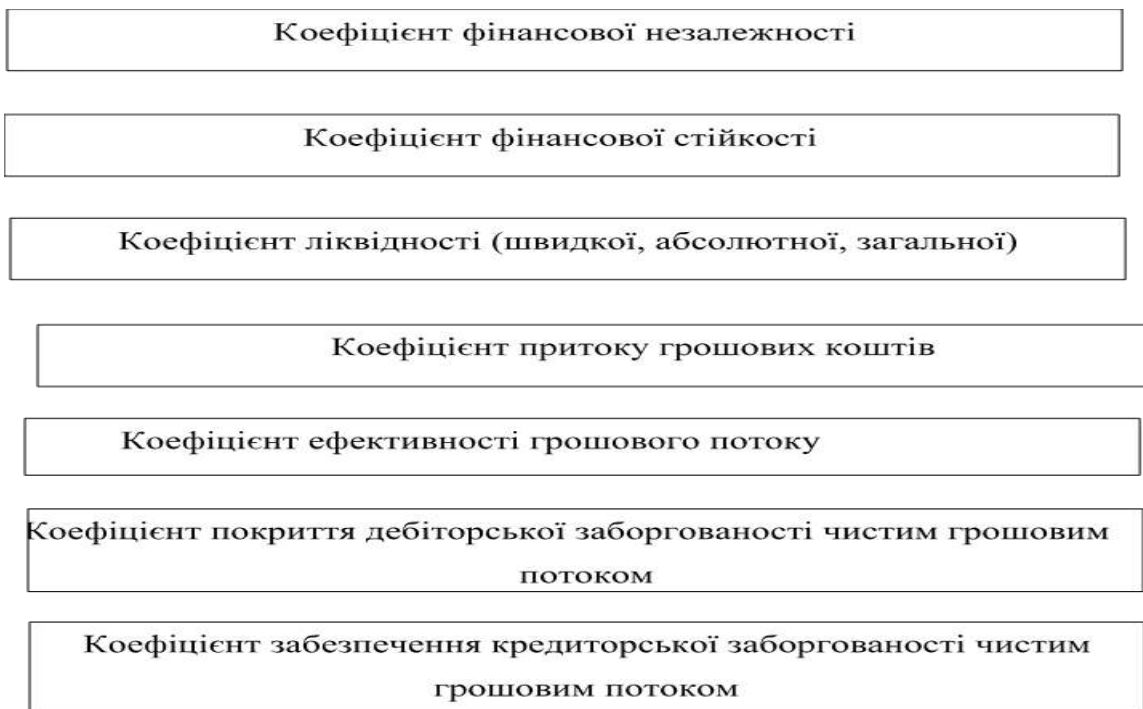

Рис. 1.7 – Послідовність етапів дослідження грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємства

Примітка: систематизовано автором

Відповідно до рис. 1.7, спочатку проведений аналіз показників фінансового стану підприємства на основі показників фінансової незалежності та фінансової стійкості та ліквідності (абсолютна, часова та сумарна), якщо результати розрахунку не відповідають граничним вимогам показника, то автором запропоновано розрахунок показники ефективності використання грошових потоків.

Викладаючи методи аналізу фінансового стану підприємства, були зроблені наступні висновки:

1. Зв'язок між грошовими потоками і фінансовими результатами підприємства та його фінансовим становищем визначає характер, мету та завдання аналізу грошових потоків кожного окремого підприємства. Крім того, аналіз управління грошовими потоками підприємства потребує наступних видів підтримки: науково-технічного, методичного, кадрового та юридичного. Але, незважаючи на пріоритетність використання кожного типу безпеки, на першому плані стоїть

своєчасність інформації.

2. Основним критерієм визначення фінансового стану підприємства в розрізі оцінки грошових потоків є теорія відстеження витрат. Адже при моніторингу процесу переробки в корисну інформацію дані проходять три фази відбору: фізичну, пов'язану з реальною можливістю їх сприйняття та обробки; семантичну, завдяки прийнятим угодам і стандартам знаків, кодів, термінів; прагматичну, яка оцінює корисність і потребу в даних.

3. Є твердження про відсутність єдиної оцінки ефективності грошових потоків підприємства в рамках інформаційного забезпечення аналізу його фінансового стану. З боку держави, через велику кількість непорівнянних методологічних рекомендацій, є проблема достовірної оцінки фінансового стану підприємства та грошових потоків.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ

КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ ОДЕСА»

2.1 Стан та перспективи розвитку КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

КП «Міжнародний аеропорт Одеса» - один із головних аеропортів України, обсяг послуг якого складає майже четверту частину від всіх перевезень в Україні.

Аеропорт є багатoproфільним підприємством, яке надає послуги авіакомпаніям, пасажирам та іншим клієнтам у авіаційній і неавіаційних сферах, забезпечує регулярність і безпеку польотів.

Предметом діяльності КП «Міжнародний аеропорт Одеса» є:

- забезпечення експлуатації та функціонування аеропорту, будівель, комунального та іншого обладнання аеропорту,
- пасажирські та вантажні термінали, а також механізація і спеціалізований транспорт;
- прибуття та відправлення повітряного судна в повітряному русі, пасажирів, багажу та пошти з необхідними коштами від платника податків, дотримання встановлених правил і норм служби;
- забезпечення технічного обслуговування зльоту та посадки повітряних суден, їх виконання наземного обслуговування;
- забезпечення стоянки повітряних суден;
- забезпечення оперативних форм обслуговування ПС та гелікоптерів;
- забезпечення подання та затвердження заявок авіакомпаній усіх форм права власності на польоти, посадки та польоти на повітряних маршрутах;
- створення умов та надання всіх видів послуг пасажирам - послуги аеропорту;
- забезпечення безпеки пасажирського транспорту, повітряного руху;
- управління повітряним рухом повітряних суден, у тому числі навігаційним

та підтримка аеронавігації, тощо.

Розглянемо показники фінансових результатів КП «Міжнародний аеропорт Одеса», рис. 2.1.

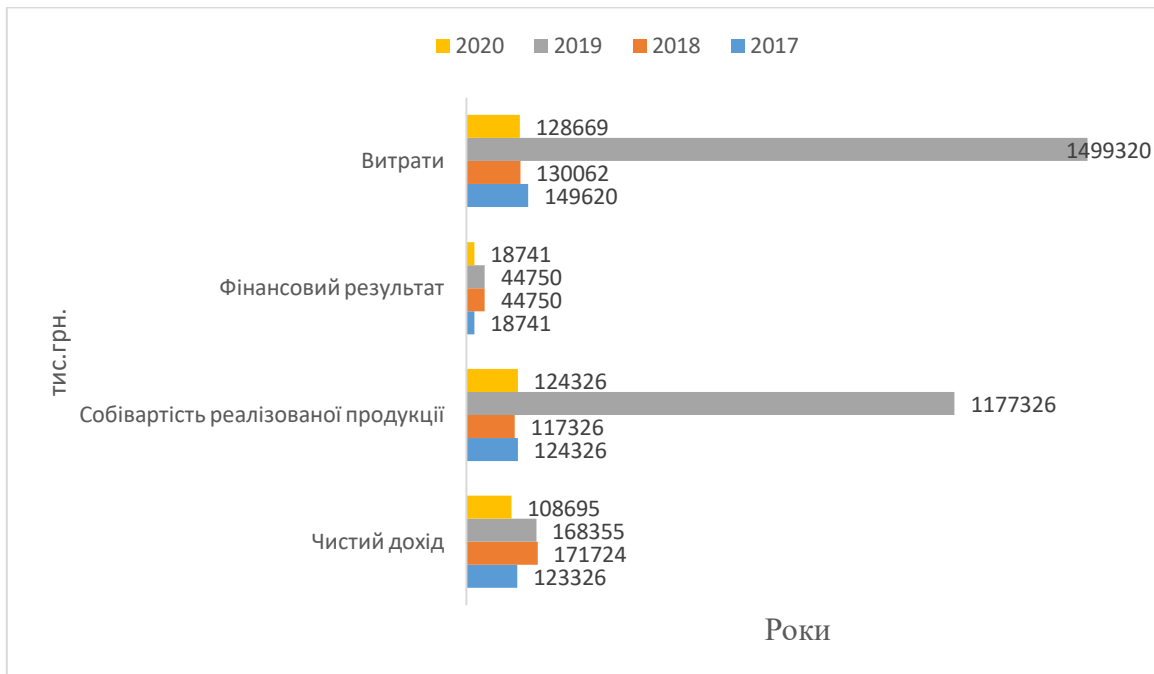

Рис. 2.1 – Фінансові результати діяльності КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Примітка: розраховано автором

Згідно з приведеними результатами в аеропорту зростають витрати проте, всі інші показники залишаються незмінними, що стосується фінансового результату, то він незначний в порівнянні з собівартістю і витратами.

Рис. 2.2 – Доходи КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Джерело: [17]

Згідно з даними представленими Державним комітетом статистики України, фінансові результати діяльності підприємств до оподаткування за 2020 р. за видами діяльності представлені на рис. 2.3.

Рис. 2.3 – Фінансові результати підприємств за 2020 рік

Джерело: Держкомстатистики України

Спостерігаються наступні тенденції:

- види діяльності з від'ємним фінансовим результатом (промисловість, будівництво, тимчасове розміщення й організація харчування, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок);
- підприємства інших видів діяльності, в тому числі і авіаційні мають додатній фінансовий результат.

Крім того, тенденції щодо кількості збиткових підприємств по галузях економіки наступні: найбільший відсоток 40,8% – промислові підприємства, будівництво – 41,8%, найменше в сільському господарстві – 14,9%. Дані показники свідчать про доцільність детального аналізу тенденцій розвитку підприємств авіатранспорту.

У відповідності до фінансових результатів до оподаткування за транспортною галуззю спостерігаються наступні тенденції:

- найбільшу питому вагу доходів займають підприємства автомобільного транспорту (71,7%);
- найменшу питому вагу займають підприємства річкового транспорту (0,4%);
- значну вагу має залізничний транспорт (18,3%);
- а авіаційний і трубопровідний складають 5,6% і 25,3% відповідно.

Дані тенденції свідчать про те, що підприємства авіаційного транспорту мають незначну питому вагу в загальній сукупність фінансових результатів діяльності підприємств. Розглянемо детально елементи формування грошових потоків на авіаційному підприємстві в рамках оцінки його фінансового стану.

2.2 Аналіз грошових потоків аеропорту

Управління грошовими потоками – це система принципів і методів розроблення та реалізація управлінських рішень, пов'язаних зі створенням, розподілом і використання коштів підприємства та організація їх обороту.

Вплив вихідних грошей важливий для аналізу грошових потоків надходження в чистий грошовий потік підприємства, що є найважливішим результатом фінансової діяльності підприємства, багато в чому визначає фінансовий баланс і темпи зростання його ринкової вартості.

Чистий грошовий потік визначається як різниця між:

- вхідними (отримання коштів);
- вихідними (відсутні кошти) грошовими потоками.

Визначимо ліквідність балансу КП «Міжнародний аеропорт Одеса», табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Ліквідність балансу КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Актив	2019	2020	Пасив	2019	2020
A1	245030	216725	П1	377599	348858
A2	170654	165897	П2	23127	27649
A3	-	-	П3	10872	10872
A4	-	-	П4	-	-
Баланс					

Примітка: розраховано автором

Аеропорт в період 2019-2020 рр. має такі загальні коефіцієнти ліквідності балансу: $A1 < P1$; $A2 < P2$; $A3 < P3$.

На обстеженому підприємстві в період з 2019 по 2020 рр. за першою та другою групами порівняння активів і пасивів не має достатньо коштів для термінового погашення середньострокових зобов'язань.

У 2020 році підприємство мало такі загальні показники ліквідності балансу: $A1 > P1$; $A2 > P2$; $A3 > P3$; $A4 < P4$. Виходячи з цих результатів, компанія стала першою групою ліквідності в 2020 році не вистачило коштів для погашення строкових зобов'язань.

Достатність коштів для погашення короткострокових зобов'язань. КП «Міжнародний аеропорт Одеса» є в 2019 і 2020 році, проте, у спостережуваному періоді відбувалися постійні зміни в структурі ліквідності балансу підприємства, що призвело до труднощів погашення зобов'язань з різним ступенем терміновості погашення.

Управління грошовими потоками – це система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов'язаних зі створенням, розподілом і використанням коштів підприємства та організація їх обороту.

Вплив вихідних грошей важливий для аналізу грошових потоків надходження в чистий грошовий потік підприємства, що є найважливішим результатом фінансової діяльності підприємства, багато в чому визначає фінансовий баланс і темпи зростання його ринкової вартості.

Таблиця 2.2 – Оцінка грошових потоків КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Назва показника	2018	2019	2020	Очікувана величина
Виручка від реалізації	171724	168355	108695	-
Кредиторська заборгованість	10210	10872	24145	-
Грошовий потік	161514	157483	84550	-
Темпи зростання грошового потоку	-	0,97	0,5	-
Середній темп зростання грошового потоку	0,73			-
Очікуваний грошовий потік	-	-	-	42275

Джерело: [18]

Як видно з таблиці, грошовий потік має тенденцію до зниження, тому прогнозована величина грошового потоку невелика, вона менша ніж в 2018 році на 119239 тис. грн.

Грошові потоки підприємства, що знаходяться в постійному русі, відносяться до фінансового менеджменту. Враховуючи загальні фінансові ресурси, можемо виділити кошти, фінансові активи у вигляді цінних паперів, таких як акції та облігації, боргові цінні папери, переказні векселі.

Рациональному формуванню грошових потоків сприяє ритмічність робочого циклу підприємства і забезпечує зростання надання послуг. Будь-яке порушення платіжної дисципліни негативно впливає на формування виробничих запасів сировини, рівнів продуктивності праці, положення аеропорту на ринку. Навіть компанії, які успішно працюють на ринку, не завжди можуть генерувати достатній обсяг прибутку. Неліквідність може виникнути як наслідок незбалансованості різних видів грошових потоків у часі.

Високий рівень синхронізації надходжень і відтоків грошових коштів за обсягом дозволяє скоротити реальні потреби підприємства в поточному і майбутньому балансах грошових коштів, які обслуговують основну діяльність, а також резерв інвестиційних коштів, щоб зробити доцільні інвестиції. Таким є баланс надходження та відтоку грошових коштів, а кошти на етапі планування реалізуються шляхом створення бюджету грошового потоку (БГП), формат якого залежить від особливостей бізнесу конкретного підприємства.

Результатом складання бюджету є визначення чистого грошового потоку за бюджетний період. Це відображається в одному рядку як збільшення або зменшення готівки, залежно від значення (додатне чи від'ємне) та залишку грошових коштів на кінець планового періоду. Якщо останнє від'ємне або менше мінімального стандарту, то спочатку проаналізуємо надходження та відтоки грошових коштів, щоб визначити додаткові резерви, по-друге, складається кредитний план для залучення зовнішніх джерел фінансування, табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Рух грошових потоків КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Елементи потоку грошових коштів	2019-2020 р
Рух грошових коштів за результатами операційної діяльності	-4401,6
Чистий прибуток (+) або збитки (-)	-21327,4
Амортизаційні відрахування	-316723
Збільшення(+) або зменшення (-) запасів	+1710
Збільшення (+) або зменшення (-) суми дебіторської заборгованості	-13879
Збільшення (+) або зменшення (-) суми кредиторської заборгованості	-5424
Приплив (+) або відплив (-) коштів за результатами діяльності	-360 045

Примітка: систематизовано автором

Отже, загальний потік по підприємству зі знаком «-» 360 045 тис. грн, що свідчить про від'ємний грошовий потік і негативні тенденції в діяльності підприємства.

Отже основними напрямками в управлінні грошовими потоками можна визначити такі:

- зростання грошових коштів в результаті операційної діяльності;
- зростання чистого прибутку;
- зростання амортизаційних відрахувань.

При цьому дебіторська і кредиторська заборгованість повинна зменшуватись.

Хочеться зауважити, що серед методів управління рухом коштів доречно виділити:

- систему відносин підприємства із зовнішнім оточенням (державними органами, кредиторами, інвесторами, акціонерами);
- систему розрахунків із дебіторами і кредиторами;
- процеси оподаткування, кредитування, фінансування.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ

КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ ОДЕСА»

3.1 Умови створення системи моніторингу управління фінансовими потоками

Сучасний стан розвитку економіки України характеризується високим динамізмом змін зовнішнього середовища, що зумовлює підвищення ризиків для господарської діяльності підприємства.

Фактори зовнішнього середовища (наприклад, підвищення рівня конкурентної активності на ринку, інфляція, валютний курс тощо) можуть бути як стимуляторами, так і не стимулами для зміни рівня конкурентної позиції компаній на ринку. У таких умовах впровадження ефективної комплексної системи моніторингу на підприємстві стає особливо актуальним для вітчизняних компаній.

Сьогодні у менеджерів немає системи та традицій системного моніторингу та прогнозування діяльності компаній. Загалом існує реактивний стиль управління, тобто рішення приймаються залежно від обставин, що склалися на даний момент.

Все більшої актуальності набуває питання розробки механізму ефективного управління оборотними активами підприємства. Сучасна економічна практика вимагає прийняття як виважених, так і нетрадиційних рішень, які базуються на глибокому синтезі досягнень сучасної фінансової теорії та досвіду фінансового менеджменту.

Основними завданнями управління фінансовими потоками є:

- забезпечення фінансовими ресурсами поточної діяльності підприємства;
- своєчасні розрахунки з контрагентами;
- підтримання високої ліквідності та платоспроможності підприємства;
- підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Важливим стратегічним напрямом у вирішенні цих проблем та вдосконаленні управління фінансовими потоками підприємства має стати впровадження системи моніторингу. Методи фінансового аналізу та моніторингу постійно вдосконалюються зі змінами в економічному середовищі нашої країни.

На сьогодні, незважаючи на велику кількість підходів до моніторингу фінансового стану підприємств, а особливо функціонування фінансових потоків, це питання досі не вирішене повністю.

Відсутня достатня теоретична база на мікрорівні, не визначені межі використання діагностики оборотних коштів. Досі є невизначені оцінки ефективності фінансових потоків підприємства та факторів впливу, які необхідно враховувати при оцінці. Ці обставини призводять до недостовірних результатів моніторингу та діагностики стану фінансових потоків та неправильних управлінських рішень.

Бізнес-словник містить таке визначення моніторингу – метод і система моніторингу стану певного об'єкта чи процесу, що дозволяє спостерігати за їх розвитком, оцінювати, швидко виявляти результати різних зовнішніх факторів. Результати відстеження дозволяють налаштувати управління об'єктом або процесом [19].

У словнику іншомовних термінів одне з визначень моніторингу таке: систематичне спостереження за процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату чи тенденціям розвитку. Методологічно моніторинг – це виконання ряду подібних вимірювань, причому основна інформація навіть не в значеннях самих результатів, а в їх зміні, динаміці від одного вимірювання до іншого [19].

За даними, Бондаренко В.М. спрямовує свої погляди на моніторинг як цілеспрямовану систему організаційно-технологічних заходів: накопичення, систематизації та аналізу інформації про кількісні та якісні параметри розвитку об'єкта моніторингу [20].

І.В. Кривов'язюк вважає, що під моніторингом слід розуміти спеціально організований систематичний і постійний моніторинг стану об'єкта та його оперативну оцінку. Основними структурними елементами моніторингу системи діагностики є механізми, які забезпечують організаційні структури інформацією як про нормальний стан об'єкта, так і про потенційно небезпечний, негативний [21].

Проте, існує поняття фінансовий моніторинг як обов'язковий захід в контексті виявлення та боротьби з підозрілими грошовими потоками. Такі фінансові потоки можуть стосуватися:

- легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- фінансування тероризму;
- фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Варто зазначити, що з 2018 р. спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості фінансових звітів про операцій, прийнятих Держфінмоніторингом, рис. 3.1.

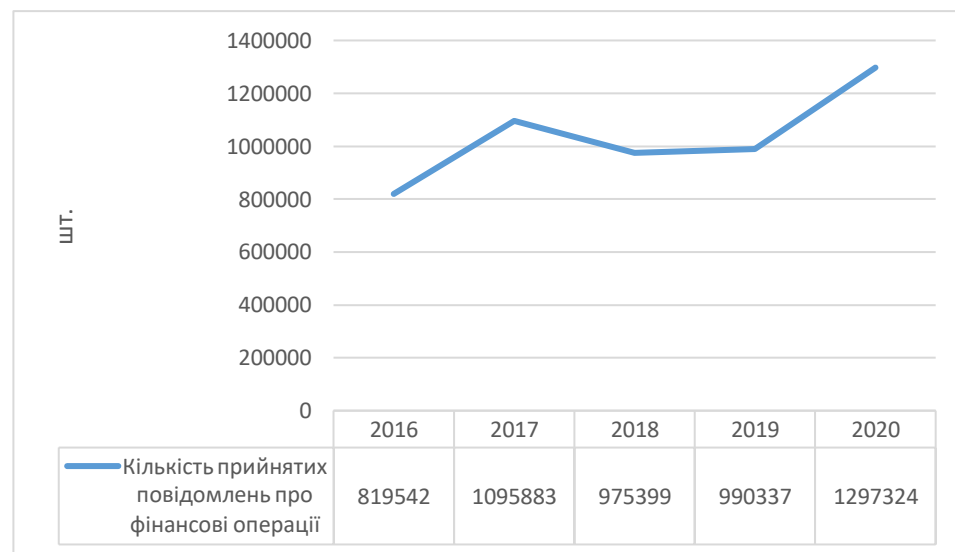

Рис. 3.1 – Динаміка фінансового моніторингу

Джерело: [22]

Найбільш активним суб'єктам первинного фінансового моніторингу в системі та у звітах Держфінмоніторингу України зазначено банківські установи, які

надсилають більшість повідомлень про транзакції, що підлягають фінансовому моніторингу.

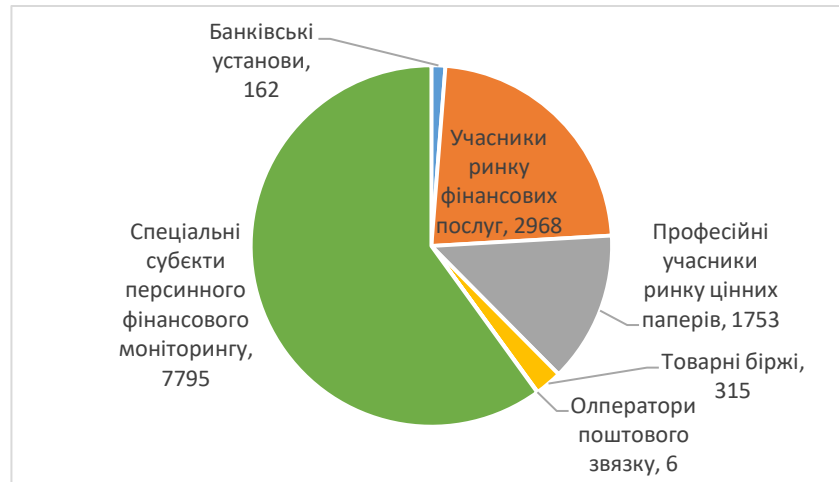

Рис. 3.2 – Суб'єкти первинного фінансового моніторингу

Джерело: [22]

Як бачимо, більшість авторів наголошують на визначенні моніторингу як процесу спостереження, але не слід відкидати результат таких спостережень та їх роль у підвищенні ефективності об'єкта моніторингу (фінансового моніторингу), оскільки це може бути не лише окремий процес, а також механізми, ресурси, статус, тощо.

Для забезпечення ефективності господарської діяльності, а також конкурентоспроможності підприємство має своєчасно виявляти несприятливі тенденції свого розвитку та прогнозувати ймовірність банкрутства, знаходити адекватні шляхи та засоби подолання кризи з найменшими втратами та в найкоротші терміни. Однією з умов успішного вирішення цього питання є регулярний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища компанії. Саме система моніторингу відповідає за вибір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, які впливають на процес прийняття рішень.

Якщо розглядати результати діяльності компаній як набір процедур, то їх можна визначити як безперервний процес збору та аналізу інформації, що дозволяє компетентним органам та зацікавленим сторонам приймати необхідні

рішення для покращення роботи державних, бюджетних установ., цільових програм.

Моніторинг підприємства – це динамічна система з гнучкою інфраструктурою, що дозволяє безперервно досліджувати та відстежувати основні кількісні та якісні параметри фінансово-господарської діяльності підприємства для оцінки, контролю та короткострокового прогнозу господарської діяльності.

Моніторинг дозволяє компанії адаптуватися до постійних змін навколишнього середовища та успішно виживати в конкурентному середовищі. Адаптація вимагає вміння розвивати, трансформувати елементи господарської діяльності та системи управління у напрямку, що забезпечує виживання економічного суб'єкта.

Найважливішим кроком у побудові ефективної системи управління фінансовими потоками КП «Міжнародний аеропорт Одеса» є наступні складові.

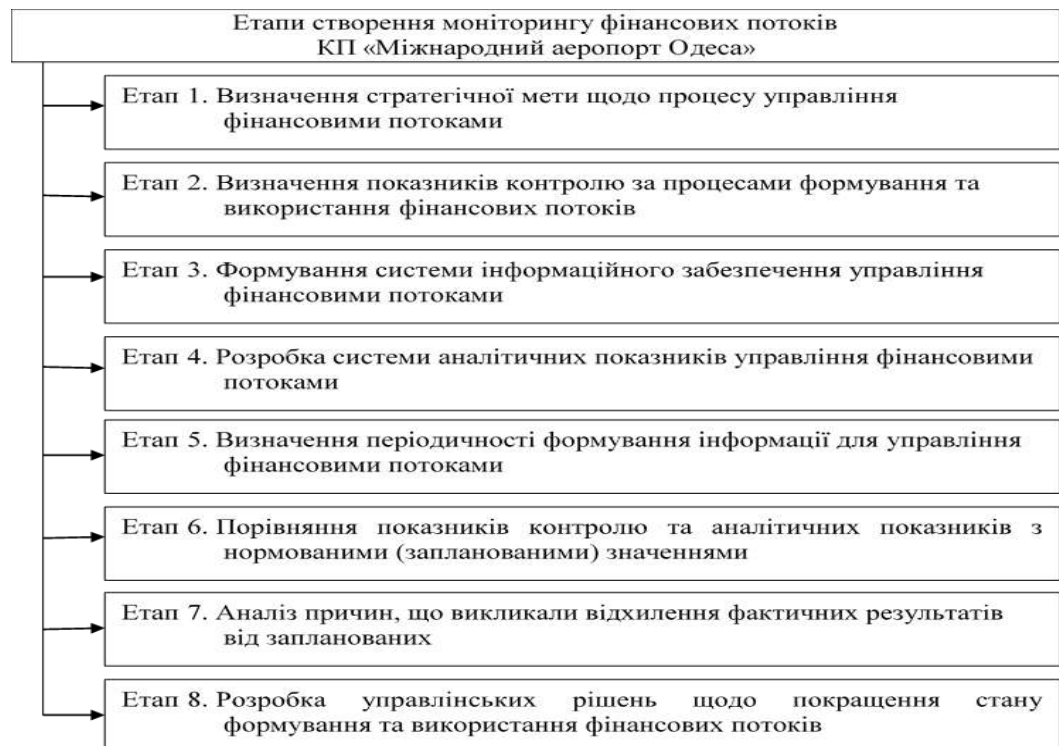

Рис. 3.3 – Етапи проведення фінансового моніторингу КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Джерело: [23]

Представимо опис кожного етапу моніторингу фінансових потоків:

Етап 1. Визначення стратегічної мети для поточного процесу управління активами. Це можуть бути різні варіанти стратегії: просування на ринок, захоплення певного сегмента ринку, підвищення прибутковості, збільшення продажів, збільшення ринкової вартості компанії. Організація роботи структурних підрозділів зі створення та використання оборотних активів визначатиметься стратегічними цілями.

Етап 2. Визначення показників контролю процесів створення та використання оборотних активів – це процес побудови системи показників, які будуть контролювати процеси та тенденції створення та використання фінансових потоків КП «Міжнародний аеропорт Одеса». Доречно проводити моніторинг тих показників, які служать інформаційною базою для прийняття управлінських рішень.

Така система індикаторів допоможе сигналізувати про потенційні небезпеки та кризи у створенні кожної статті оборотних активів до того, як вони суттєво вплинуть на господарську діяльність підприємства в цілому.

Найважливішими показниками для перевірки стану формування собівартості є: виручка від реалізації, загальні витрати обороту, обсяг умовно-постійних і змінних витрат, рівень умовно-змінних витрат в товарообігу, тощо. Ця інформація є основою для подальшого розрахунку окремих аналітичних показників

Етап 3. Формування системи інформаційного забезпечення управління фінансовими потоками – це процес цілеспрямованого відбору відповідних інформаційних показників, що характеризують стан та обсяги оборотних активів. Інформаційне забезпечення розрахунку показників, пов'язаних із створенням і використанням оборотних активів, складається з документів бухгалтерського та операційного обліку.

Ця інформація є основою для подальшого розрахунку окремих аналітичних показників.

Етап 4. Розробка системи аналітичних показників управління оборотними активами – це створення системи аналітичних показників та їх граничних значень, за допомогою яких можна робити висновки про стан, динаміку та тенденції формування витрат обігу.

Така система допоможе аналізувати та системно визначати стан, динаміку та тенденції створення та використання фінансових потоків, які мають місце в діяльності КП «Міжнародний аеропорт Одеса»

Етап 5. Визначення частоти генерації інформації – визначає періодичність створення бази моніторингу. Актуалізацію інформаційної бази доцільно здійснювати за допомогою обліково-фінансових програм.

Етап 6. Порівняння контрольно-аналітичних показників з нормованими (плановими) значеннями. Ця робота проводиться з метою недопущення неконтрольованого зростання і спадання грошових потоків.

Система моніторингу дає уявлення про поведінку кожного моніторингового показника та фіксує їх відхилення від дозволеного рівня. Планування допомагає контролювати значення показників. Точки вище або нижче дозволеного рівня сигналізують про особливу увагу до стану створення та використання оборотних активів і потребують відповідних заходів. При цьому, якщо значення показника виходить за межі допустимого рівня, необхідно діяти згідно з планом дій на випадок непередбачених подій. Це означає, що це має бути заздалегідь розроблена послідовність операцій для виявлення критичних умов, що дозволяє вжити заходів для вирішення процесу.

Наступним кроком моніторингу фінансових потоків є аналіз причин відхилення фактичних результатів від планових. У процесі такого аналізу насамперед виділяють ті показники, які перевищили допустимий ступінь відхилення від цільових нормативів. Для кожного відхилення за межі допустимого рівня необхідно виявити причини, що його викликали.

Крім того, визначається план заходів для виявлення відхилень фактичних

результатів від запланованих. Так, Бланк І.О. визначив три алгоритми управлінської діяльності: нічого не робити, усувати відхилення, змінювати цілі системи.

Моніторинг компанії допомагає керівництву визначити правильність прийнятих і реалізованих управлінських рішень, а також напрямки для внесення необхідних коригувань.

Розробка системи моніторингу значною мірою є творчим процесом і кожне підприємство має пройти його самостійно на основі теоретичних розробок у цій сфері світової та вітчизняної практики.

3.2 Оцінка ефективності впровадження системи моніторингу управління фінансовими потоками

Ефективність впровадження системи моніторингу фінансовими потоками КП «Міжнародний аеропорт Одеса» залежить від оцінки отриманих показників;

- рівень 1 – значення показників фінансових потоків знаходиться у визначеному коридорі нормативних значень і динаміка їх зміни рухається до середини коридору. Стан підприємства можна оцінити як «відмінний».

- рівень 2 – значення показників в межах певного нормативу, динаміка стабільна. Стан підприємства можна оцінити як «відмінний», якщо значення показника знаходиться в середині коридору або «добре» - на межі коридору.

- рівень 3 – значення показників знаходиться в певному коридорі, але динаміка вказує на його переміщення від центру коридору до визначених максимальних і мінімальних меж. Стан підприємства «задовільний».

- рівень 4 – значення показника знаходиться за межами коридору, але є тенденція до покращення. Стан бізнесу залежно від величини відхилення від стандарту та швидкості руху до еталонного значення може бути «добрим» або «задовільним».

- рівень 5 – значення показників стабільне за межами коридору. Залежно від

величини відхилення від нормативного рівня стан підприємства буває «задовільним» або «незадовільним».

- рівень 6 – значення показників за межами коридору і має тенденцію до погіршення. Стан підприємства «незадовільний».

Показники моніторингу, значення яких не стандартизовані, оцінюються за тенденцією зміни їх значень в динаміці. При цьому стан компанії може покращитися, стабілізуватися або погіршитися.

Оцінка розвитку підприємства при аналітичному дослідженні фактичних, планових і нормативних показників проводиться за видами порівняння, табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Види порівнянь показників моніторингу та їх інтерпретація

Порівнювана величина показника	Базова величина показника	Інтерпретація результатів порівняння показників
Фактична	За планом	Рівень виконання показників плану
За планом	Фактична	Рівень формування планових показників
Фактична у звітному періоді	Фактична в минулому періоді	Динаміка розвитку показників
Фактична	За нормативом	Рівень оптимізації величини фактичних показників
За планом	За нормативом	Рівень оптимізації величини планових показників
За нормативом	Фактична	Рівень інтенсивності фактичних показників
За нормативом	За планом	Рівень інтенсивності планових показників

Примітка: систематизовано автором

Отже, найскладнішим питанням є розробка відповідних нормативних рівнів показників для оцінки господарської діяльності підприємств. У багатьох країнах світу національні стандарти економічних показників встановлюються спеціальними відомствами, що значно полегшує діагностику тієї чи іншої економічної системи. На жаль, сьогодні в Україні таких досліджень практично немає і аналітики змушені використовувати у своїй роботі або на нормативному рівні показники, запозичені з іноземних джерел без будь-яких змін або з певним коригуванням, на розсуд окремих економістів, до економічних умов. Такі підходи

значно погіршують обґрунтованість висновків для потреб менеджменту, які формуються в процесі аналітичного дослідження.

Наступним і завершальним етапом моніторингу є систематизація та структурування інформації для прийняття управлінських рішень. Інформація, зібрана за допомогою моніторингу, необхідна для прийняття управлінських рішень відповідно до змін фінансових потоків, рис. 3.4

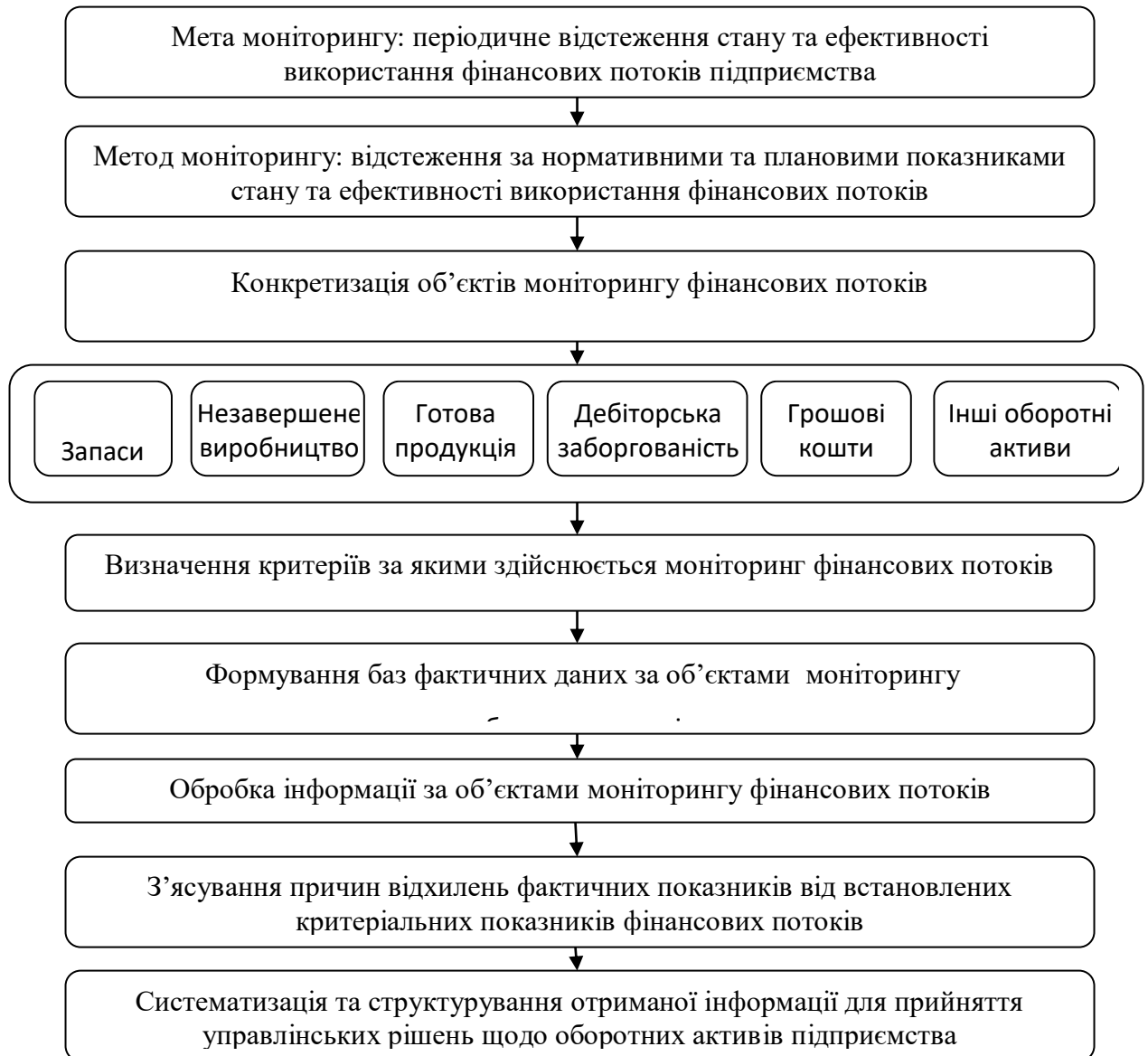

Рис. 3.4 – Модель моніторингу фінансових потоків

Джерело: [24]

Система моніторингу фінансових потоків дає змогу виконувати такі операції:

- 1) визначити обсяг джерел доходу та напрями використання грошових потоків для виявлення їх надлишку та пояснення причин нестачі за етапами руху;
- 2) визначити переваги припливу над відтоком грошових потоків (або навпаки);
- 3) визначити оптимальну здатність підприємства виконувати свої зобов'язання;
- 4) визначити адекватність чистого грошового потоку для процесу стратегічного розвитку компанії.

Таким чином, розглянута в дипломній роботі модель моніторингу фінансових потоків на КП «Міжнародний аеропорт Одеса» забезпечує логічну інтеграцію заходів оптимізації фінансових потоків у загальну систему управління фінансовими потоками, яка координує та впорядковує управлінську діяльність, а також підвищує ефективність фінансового менеджменту.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

4.1 Охорона праці в фінансовому відділі підприємства

Згідно ст. 15 Закону «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-XII (зі змінами від 15.07.2021 року), на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб роботодавець створює службу охорони праці відповідно до типового положення.

Для виконання завдань, покладених на службу охорони праці підприємства, потрібна тісна взаємодія з іншими структурними підрозділами, службами, представниками профспілки, у тому числі з фінансовим відділом або бухгалтерською службою.

Довідником кваліфікаційних характеристик професій (Випуск 1) працівників, затвердженим наказом Мінпраці та соцполітики від 29.12.2004 р. передбачено, що фінансовим відділом керує начальник відділу, який:

- розподіляє між підлеглими посадові завдання та обов'язки;
- знайомить цих працівників із нормативно-методичними документами та інформаційними матеріалами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві;
- повинен знати податкову справу, основи цивільного права, трудове, фінансове, господарське законодавство.

Як передбачено ст. 159 КЗпП, працівники підприємства повинні знати і виконувати вимоги нормативних актів:

- про охорону праці;
- дотримуватися зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації.

На начальника фінансового відділу як керівника структурного підрозділу

покладаються такі обов'язки щодо забезпечення охорони праці:

- ознайомлення працівників під підпис з посадовою інструкцією. Стаття 29 КЗпП передбачає, що до початку роботи за укладеним трудовим договором роботодавець зобов'язаний роз'яснити працівникові його права й обов'язки. Обов'язок складання посадової інструкції передбачено п. 6 Довідника № 336.

- контроль проходження працівниками відділу (або проходження кожним працівником одноосібно, якщо відділ не створено) інструктажу з питань охорони праці, не допускати до роботи працівників, які не пройшли інструктаж з питань охорони праці.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці поділяються на:

- вступний – з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

- первинний – проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з новоприйнятим працівником або працівником, який переводиться з одного структурного підрозділу підприємства до іншого;

- повторний – проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу;

- позаплановий – проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці у разі: запровадження нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також внесення змін та доповнень до них; зміни технологічного процесу, заміни або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці; порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

- цільовий – проводиться у разі: ліквідації аварії або стихійного лиха; проведення робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-

допуск, наказ або розпорядження.

Функції із проведення вступного інструктажу покладаються на службу охорони праці або особу, на яку керівником згідно з наказом покладено такі обов'язки.

- первинний, повторний, позаплановий та цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер) або фізична особа, яка використовує найману працю (п. 6.8 Положення № 15).

- контролює проходження працівниками фінансового відділу інструктажу, навчання і перевірку знань працівників з питань охорони праці та безпечного використання екранних пристроїв (комп'ютерної техніки) до початку роботи з ними, а також у разі модифікації та організації роботи обладнання. Проведення інструктажу забезпечує керівник підприємства (п. 2 розд. II Вимог щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями, затверджених наказом Мінсоцполітики від 14.02.2018 р. № 207).

- забезпечує дотримання працівниками фінансового відділу мінімальних вимог безпеки в роботі з екранними пристроями, вимог пожежної безпеки, доведення до відома працівників інформації про місце розташування засобів пожежогасіння та аптечки первинної допомоги.

- забезпечує дотримання працівниками фінансового відділу вимог нормативно-правових документів з питань охорони праці.

- забезпечує своєчасне технічне обслуговування офісної техніки.

- у разі виявлення несправності офісного обладнання або отримання від працівників інформації про порушення роботи обладнання зобов'язаний повідомити про це керівника і не допускати працівників до роботи з несправним обладнанням.

- контролює дотримання працівниками фінансового відділу режиму праці та відпочинку згідно з умовами трудового договору та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

- забезпечує дотримання працівниками фінансового відділу порядку зберігання поточної документації в спеціальних шафах, полицях або окремих архівних приміщеннях.

- вимагає від роботодавця дотримання вимог безпеки до робочих місць (облаштування робочого місця) працівників фінансового відділу в роботі з екранними пристроями (п. 3, 4 Вимог № 207).

- начальник фінансового відділу спільно із службою охорони праці розробляє комплексні заходи щодо підвищення рівня охорони праці на підприємстві, виносить на розгляд питання щодо стану охорони праці в фінансовому відділі.

- виконує та контролює виконання працівниками фінансового відділу запланованих заходів з охорони праці в установлені терміни, виконання приписів служби охорони праці.

- спільно із службою охорони праці контролює внесення необхідних змін до інструкцій з питань охорони праці працівників фінансового відділу у разі зміни законодавства про працю або охорону праці, виникнення аварійної ситуації або нещасного випадку, що спричинили необхідність перегляду (зміни) інструкції (п. 2 розд. VI Положення № 9).

- відсторонює від роботи працівників, що з'явилися на робочому місці в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння (ст. 46 КЗпП).

- не допускає до приміщення фінансового відділу та робочого обладнання сторонніх осіб без спеціального дозволу.

- проводить роз'яснювальну роботу з питань охорони праці та попередження виробничого травматизму.

- повідомляє керівника про настання випадку, який загрожує життю та здоров'ю працівників фінансового відділу, про погіршення стану здоров'я або нещасного випадку, що стався на робочому місці.

- якщо виникла аварійна ситуація в кабінеті, начальник фінансового відділу повинен оповістити про це керівництво та працівників та зобов'язати всіх

залишити приміщення.

На жаль, працівники невиробничих служб дуже часто ігнорують мінімальні вимоги до власної техніки безпеки, вважаючи, що з бухгалтером в кабінеті нічого не може статися.

Тому трапляються випадки:

- враження струмом від несправного обладнання;
- отримання травм через несправні меблі, зокрема стільці, на яких протягом робочого дня сидять бухгалтери;
- серйозних переломів суглобів через неправильне зберігання бухгалтерських документів, які ускладнюють пересування по кабінету; травматизму внаслідок недотримання безпеки під час пересування по території виробничого підприємства; інші негаразди.

Виконуючи свої функції, служба охорони праці взаємодіє з усіма структурними підрозділами підприємства.

4.2 Санітарно-гігієнічні заходи на підприємстві

Метою дипломного проекту є удосконалення роботи фінансового відділу на КП «Міжнародний аеропорт Одеса». Тому, впроваджується нова посада на підприємстві з створенням робочого місця. Для цього слід провести оцінку умов праці в обраному приміщенні. Загальні відомості про приміщення в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Загальні відомості про приміщення

№ п/п	Назва устаткування	Кількість
1	Системний блок	15
2	Монітор (ЕПТ)	15
3	Кондиціонер повітря	1
4	Іонізатор повітря	1
5	Лампа люмінесцентна ЛБ 80	8
6	Вікно	3
Загальна площа приміщення 65,2 м²		

Примітка: систематизовано автором

Робота працівника фінансового відділу відноситься до форм праці з високою

нервово-емоційною напругою. Це обумовлено необхідністю виконання точних зорових робіт, постійного стеження за динамікою зображення, розбору текстів, виконання графічних робіт. З впровадженням програмним забезпеченням мають працювати працівники фінансового відділу, а це вимагає правильної організації охорони їх праці.

Таблиця 4.2 – Карта ідентифікації, оцінки й усунення неприпустимих ризиків на робочому місці фінансиста

Ідентифіковані небезпеки	Тяжкість наслідків	Імовірність події	Категорія ризику
Неправильний колір приміщення та меблів, коефіцієнт віддзеркалення	Середня II	Середня B	Низька 3
Неправильно спроектоване та виконане освітлення	Середня II	Висока A	Низька 2
Порушення встановлених параметрів шуму та вібрації в приміщенні	Середня II	Середня B	Середня 3
Довготривале або короткочасне електромагнітне та іонізуюче випромінювання	Середня II	Середня B	Середня 4
Порушення ергономічних аспектів робочого місця	Середня II	Висока A	Середня 3
Порушення встановлених параметрів мікроклімату приміщення	Середня II	Середня B	Середня 3

Примітка: систематизовано автором

Таблиця 4.3 – Ідентифікація небезпеки оцінки й усунення неприпустимих ризиків на робочому місці в фінансовому відділі

Ідентифікація небезпеки	Управління ризиками
1	2
Неправильний колір	Залежно від орієнтації вікон було обране наступне забарвлення стін і підлоги: вікна виходять на схід, а отже стіни пофарбовані в жовто-зелений колір, а підлогу у червонувато-оранжевий.
Неправильно спроектоване та виконане освітлення	Оскільки зорова точність при виконанні робіт в кабінеті класифікується високою категорією, тому застосовується система комбінованого освітлення, при якому величина коефіцієнта природного освітлення є не нижчою 1,5 %. Загальна освітленість складає 750 лк.
Порушення встановлених параметрів мікроклімату приміщення	У кабінеті в холодну пору року температура повітря в приміщенні коливається в межах від 22°C до 24°C; відносна вологість від 40%-60%; швидкість руху повітря не повинна перевищує 0,1м/с. У теплу пору року: температура повітря в приміщенні коливається в межах від 23°C до 25°C; відносна вологість від 40%-60%;

Продовження табл. 4.3

1	2
	швидкість руху повітря не перевищує 0,2м/с. Ці норми встановлюються залежно від пори року, характеру трудового процесу і характеру виробничого приміщення.
Порушення встановлених параметрів шуму та вібрації в приміщенні	Рівень шуму на робочому місці фінансиста не перевищує 50дБ.
Довготривале або короткочасне електромагнітне та іонізуюче випромінювання	Максимальний рівень рентгенівського випромінювання на робочому місці оператора комп'ютера не перевищує 10мкбер/г, а інтенсивність ультрафіолетового і інфрачервоного випромінювання від екрану монітора лежить в межах 10-100мВт/м ²
Порушення ергономічних аспектів робочого місця	Для комфортної роботи стіл задовольняє наступним умовам: 1. висота столу вибрана з урахуванням можливості сидіти вільно, в зручній позі, при необхідності спираючись на підлокітники; 2. нижня частина столу сконструйована так, щоб фінансист міг зручно сидіти, не був вимушений підтискати ноги; 3. поверхня столу має властивості, що виключають появу відблисків в полі зору фінансиста; 4. конструкція столу передбачає наявність висувних ящиків (не менше 3 для зберігання документації, лістингів, канцелярських обладнань). 5. висота робочої поверхні в межах 680-760мм. Висота поверхні, на яку встановлюється клавіатура біля 650мм. Велике значення надається характеристикам робочого крісла. Так, висота сидіння над рівнем підлоги знаходиться в межах 420-550мм. Поверхня сидіння м'яка, передній край закруглений, а кут нахилу спинки – регульований.

Примітка: систематизовано автором

Отже, виходячи з даних наведених в таблиці 4.3, робота працівника фінансового відділу відноситься до другої, низької категорії ризику, що є припустимим.

У кабінеті відсутні промисловий пил та шкідливі хімічні речовини. Показники мікроклімату, шуму та випромінювання знаходяться в допустимих межах, що встановлені санітарними нормами. Ергономічні аспекти робочих місць теж повністю відповідають вище зазначеним нормам і знаходяться в допустимих межах. Тому, кардинальних заходів щодо змінення умов праці вживати не потрібно, але для поліпшення продуктивності праці та її ефективності, а також для зменшення впливу шкідливого випромінювання рекомендовано замінити

монітори з ЕПТ на рідкокристалічні.

Крім того, приміщення планово-фінансового відділу КП «Міжнародний аеропорт Одеса» відповідно до вимог вибухопожежонебезпеки відноситься до категорії «В» і розташовано в будинку, що характеризується відповідно до вимог ДБН 1.1-7-2002 Державні будівельні норми. Захист від пожежі є другим ступенем стійкості. Можливими причинами виникнення пожежі в приміщенні можуть бути: несправність електропроводки і приладів, коротке замикання електричних ланцюгів, блискавка.

Пожежна безпека у приміщенні відділу відповідно до ГОСТ 12.1.004-91 [23] забезпечується системами запобігання пожежі, пожежного захисту, організаційно-технічними заходами.

Система запобігання пожежі складається з контролю і профілактики ізоляції, наявності плавких вставок і запобіжників в електронному устаткуванні, використання заземлення від статичної напруги.

Система пожежного захисту складається з аварійного відключення апаратури, наявності двох вогнегасників ОУ-5, системи пожежної сигналізації і засобів зв'язку, захисту легкозаймистих частин устаткування захисними матеріалами, використання не пальних матеріалів для акустичної обробки стін і стель, наявності основного і запасного виходів для евакуації людей при пожежі.

ВИСНОВКИ

Дослідження фінансових потоків підприємства в сучасних умовах неможливо без використання вимог до особливого їх контролю, через те що в разі порушення їх направлення неминуче виникне дисбаланс, що призведе до зміни в діяльності підприємства.

Всебічний аналіз фінансових потоків підприємств дозволяє провести їх діагностику на КП «Міжнародний аеропорт Одеса» та виділити окремі показники ефективності. Все це свідчить про важливість систематизації знань в сфері управління фінансовими потоками з акцентом на ключових аспектах.

У відповідності до мети в ході написання дипломної роботи були вирішенні такі завдання:

- розглянуті теоретичні основи застосування методик аналізу грошових потоків для оцінки фінансового стану підприємств, а саме, твердження про відсутність єдиної оцінки ефективності грошових потоків підприємства в рамках інформаційного забезпечення аналізу його фінансового стану. З боку держави, через велику кількість непорівнянних методологічних рекомендацій, є проблема достовірної оцінки фінансового стану підприємства та грошових потоків.

- проведено оцінку фінансового стану КП «Міжнародний аеропорт Одеса» та визначено, що незважаючи на зниження позитивного фінансового результату підприємство є ліквідним, платоспроможним.

- доведено, що моніторинг може виступати методом оптимізації фінансових потоків і забезпечує логічну інтеграцію заходів їх оптимізації у загальну систему управління, яка координує та впорядковує управлінську діяльність, а також підвищує ефективність фінансового менеджменту.

- розглянуто положення охорони праці планово-фінансового відділу на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковда Н.І. Структура фінансових потоків підприємства//
<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/782/1/>
2. Кошельок Г.В. Взаємозв'язок прибутку, грошового потоку та оборотного капіталу підприємства. Економічний аналіз. 2016. Том 25. №2. С. 86-92. –
3. Миронов Ю.Б., Крамар Р.М. Основи рекламної діяльності//
<https://kerivnyk.info/osnovy-reklamnoi-diyalnosti1-1>
4. Мочерний С. В. Економічний словник-довідник. - К.: Femina, 1995. 368 с
5. Словник іншомовних слів//
<https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%D0%E5%EA%EB%E0%EC%E0>
6. Управління фінансовими потоками підприємства//
https://fin.biem.sumdu.edu.ua/images/My_files/FinManagement/Finmen2012/glava_4.pdf
7. Харченко В.А. Система управління грошовими потоками підприємства//
<http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45797/34-Kharchenko>
8. Окселенко Н.О. Удосконалення управління оборотними активами сільськогосподарських підприємства шляхом впровадження внутрішньої звітності. Економічний простір. 2012. №61. С. 273-278.
9. Нагаєв В.М. Система моніторингу в управлінні оборотними активами підприємства. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія економічні науки. 2011. №8. С. 35-40.
10. Миронов Ю.Б., Крамар Р.М. Основи рекламної діяльності//
<https://kerivnyk.info/osnovy-reklamnoi-diyalnosti5-1>
11. Дзюблук О. Особливості оцінювання грошового потоку підприємства в системі банківського аналізу кредитоспроможності позичальника//
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/17711/1/>
12. Бізнес-словник// <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BC%D>

13. Бондаренко В.М. Система моніторингу життєздатності підприємства та її інформаційне забезпечення. Наук. вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2011. Вип. 32. С. 137-145.
14. Кривов'язюк І.В. Моніторинг, контролінг і діагностика підприємств: систематизація та узагальнення процесів. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю» (Черкаси, 16-18 квітня 2008 р.). Черкаси, 2008. С. 212-214.
15. Смагло О.В. Функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Фінанси, банківська справа та страхування: Вип. 26. 2021 р.
16. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій. Офіційний вісник України. 1997. №32.
17. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: [Монографія].. – К.: КНЕУ, 2001. 387 с.
18. Основи теорії систем і системного аналізу: Навч. посібник. – ХНАМГ: 2004. 291 с.
19. Проектування логістичних систем: Навч.посібник. 2014. 152 с.
20. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посіб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. 448с;
21. Давиденко Н.М. Методологічне забезпечення проведення аналізу фінансового стану підприємств. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2003. №4 (26). С. 92-98